

Odense Teater
April Levende

STORT EPISK DRAMA

PEER GYNT

PEER GYNT ER PÅ ÉN GANG EN MODERNE OG KLASSISK
DANNELSESBERETNING OM DEN EVIGGYLDIGE BALANCE MELLEM
AT VÆRE SIG SELV, UDEN AT VÆRE SIG SELV NOK

SKOLEMATERIALE 2013/2014

INDHOLD

Side 5 /

1. EN NY PEER GYNT

Interview med instruktør Jens August Wille

Side 6 /

2. SCENOGRAFIEN TIL PEER GYNT

interview med scenograf Eilev Skinnarmo

Side 7 /

3. MUSIKKEN TIL PEER GYNT

interview med komponist og musiker Søren Siegumfeldt

Side 8 /

4. EN PEER GYNT TRE SKUESPILLERE

Odense Teater går nye veje i sin opsætning af Norges nationale teaterstolthed PEER GYNT

Side 10 /

5. HENRIK IBSEN (1828-1906)

Side 11 /

6. Naturalismens livssyn

Side 11 /

7. FRA VERS TIL SYMBOL

Side 12 /

8. SKRIV EN ANMELDELSE

Side 13 /

9. UDDRAG AF PEER GYNT

Uddrag af Vivian Nielsens gendigtning

Side 16 /

10. UDDRAG AF PEER GYNT

Den klassiske udgave

Side 22 /

11. PRAKTISK GUIDE TIL ODENSE TEATER

KÆRE UNDERVISER

Dette skolemateriale er tænkt som en introduktion til denne moderniserede udgave af PEER GYNT. Vi har tænkt nyt og bearbejdet Henrik Ibsens klassiker så den taler til et nutidigt publikum. Og spørgsmålet om hvem vi er, og hvordan vi danner vores identitet er bestemt også relevant i nutidens virvar af muligheder.

PEER GYNT åbner rig mulighed for at arbejde med både Det moderne gennembrud, naturalismen, Henrik Ibsen, hans dramatik og forfatterskabets betydning.

Dette materiale lægger desuden op til at dykke ned i denne udgave af PEER GYNT og i tankerne bag den både med hensyn til iscenesættelse, scenografi og musik.

Der er mange andre måder, man kan gribe det at gå i teatret med sine elever an på: Spil noget af stykket selv, sammenlign den nye og den gamle version, lav jeres egen scenografi, hør musikken af Grieg og sammenlign med denne forestillings lydkulisse, skriv en anmeldelse af forestillingen med meget mere.

Uanset hvordan I vælger at bruge dette materiale og forestillingen PEER GYNT i undervisningen, ønsker vi jer rigtig god fornøjelse

HANDLINGEN KORT

PEER GYNT er på én gang en moderne og klassisk dannelsesberetning om den eviggyldige balance mellem at være sig selv, uden at være sig selv nok.

Med ambitioner om at finde sig selv og blive til noget stort, drager eventyreren og lykkeridderen Peer ud i verden og tager os med på en tre og en halv times livs- og dannelsesrejse. Rollen som Peer Gynt spilles af tre skuespillere, der skildrer et langt, levet liv; fra håbefuld ung, til selvtilfreds voksen og til sidst som desillusioneret ældre.

Peer prøver det hele på sin store livsrejse, der fører ham jorden rundt: Han forfører kvinder på stribet, og han forlader dem igen. Han bliver rig, og han mister det hele. Han bliver profet, og han bliver gal. Men efterhånden indser han, at han i sin ihærdige søgen efter sin indre kerne er flygtet fra de vigtigste relationer i sit liv: familien, kæresten, barnet - alle dem, der kunne have hjulpet ham med at finde sit sande jeg. Han bøjede af og gik udenom - dér, hvor han burde have stået fast.

Henrik Ibsens berømte drama er gendigtet og bearbejdet med sprogligt overskud og sprudlende fantasi, der lader den moderne verden, vi lever i, danne klangbund for de strabadser og eventyr, som Peer Gynt oplever. Forestillingens nykomponerede lydside er blandt andet inspireret af Griegs berømte musik.

Og lidt kan vi nok alle lære, for: "Blodet er aldrig så tyndt - at man ikke er lidt i slægt med Peer Gynt!"

PEER GYNT AF HENRIK IBSEN

Gendigtning og bearbejdelse **VIVIAN NIELSEN** i samarbejde med **JENS AUGUST WILLE**
 Iscenesættelse **JENS AUGUST WILLE** / Scenografi og kostumer **EILEV SKINNARMO**
 Musik **SØREN SIEGUMFELDT** / Koreografi **PETER FRIIS** / Lysdesign **JENS KLASTRUP** / Lyddesign **RUDI SENF**

MEDVIRKENDE

HANNE HEDELUND Aase
MORTEN BROVN Den Unge Peer
CLAUS RIIS ØSTERGAARD Den Modne Peer
LARS SIMONSEN Den Ældre Peer
ANDERS MOMME Mads Moen/Gal/Skibskok/Kor/Soldat
RASMUS FRUERGAARD Aslak smed/Kaptajn/Begriffenfeldt/Soldat/Kor
JON LANGE Bryllupsgæst/Trolde søn/Mr. Cotton/Gal/Kor
JACOB MOTH-POULSEN Bryllupsgæst/Trolde søn/Kok/Jakob/Den gale: "Pennen"/Sømand/Soldat/Kor
JAKOB RANDRUP Bryllupsgæst/Peers Troldebarn/Turistguide ung beduin/Den gale: "Skriget"/Sømand/Soldat/Kor
ANE HELENE HOVBY Ingrid/Serveringsdame/Arabisk mavedanserinde/Gal/Kor
LILA NOBEL MEHABIL Bryllupsgæst/Trolde datter/Anitra/Kor
MARIE KNUDSEN FOGH Bryllupsgæst/Sæterpige/Den gale: "Mumiebæreren"/Kor
SIDSEL SIEM KOCH Bryllupsgæst/Trolde datter/Tjener/Madelaine/Aslaks søn/Kor
SOPHIE BREDAL ZINCKERNAGEL Bryllupsgæst/Den grønklædte som ung/Serveringsdame/Borger/Kor
LARS LØNNERUP Ingrid's far/Troldebedstefar/Beduin/Kaptajnen/Kor
MADS NØRBY Mads Moens far/Monsieur Ballon/Beduin/Knappestøberen/Kor
METTE MARIA AHRENKIEL Mads Moens mor/Sæterpige/Den grønklædte som voksen/Kor
GITHA LEHRMANN En tante/Sæterpige/Kari/Beduin/Kor
MARIE NØRGAARD Solveig
KLAUS T. SØNDERGAARD Solveigs far/Trolde onkel/Von Eberhoff/Gal/Den fremmede passager/Kor
MALENE MELSEN Solveigs mor/Trolde mor/Trompeterstråle/En skuespiller/Gal/Kor
CAROLINE STEIN FRANDBEN/LAURA KORSGÅRD SCHMIDT Helga, Solveigs lillesøster
MALTE BAUNSGAARD RASK/NOA RISBRO HJERRILD Bryllupsgæst/Beduindreng/Peer som dreng
KURT DREYER Præsten/Dovre kongen

Spilleperiode **12. SEPTEMBER - 11. OKTOBER**
 Spilletidspunkt **MANDAG - FREDAG KL. 19.00 OG LØRDAG KL. 16.00**
 Forestillingen varer ca. 3 timer og 30 minutter inkl. to pauser

Redaktion på skolematerialet
PETER KROGH-SØRENSEN (Skolekontakten)
KAREN DAM (Skolekontakten)
LARS MAARUP (Skolekontakten)
LINE HEDE SIMONSEN (Skolekontakten)
 Grafisk opsætning **BERENS BUREAU**

JENS AUGUST WILLE

Jens August Wille er uddannet instruktør fra Statens Teaterskole i 1996. Han har instrueret en lang række forestillinger på teatre i hele Danmark. På Odense Teater har han blandt andet instrueret DE LÆRDE KVINDER, SOM MAN BEHAGER, HENRIK OG PERNILLE, TROLD KAN TÆMME og ORESTIEN (sammen med Klaus Hoffmeyer).

1. EN NY PEER GYNT

INTERVIEW MED INSTRUKTØR JENS AUGUST WILLE

Det er instruktør Jens August Wille, som instruerer PEER GYNT.

Læs om nogle af tankerne bag iscenesættelsen her:

“Vi har nyoversat PEER GYNT til et mere forståeligt sprog. Forestillingen er skrevet på vers, og det har vi brugt, men gjort mere nutidigt. Vi har beholdt meget af det oprindelige Ibsen-drama og forsøgt at spejle vores tid med nogle videredigtninger. Vi har ladet os inspirere af, at Ibsen selv byggede PEER GYNT på et folkeeventyr, som han digtede videre på, og nu har vi så digtet videre på Ibsens historie.”

HVAD KAN PEER GYNT FORTÆLLE OS I DAG?

“Der er mange ting i Ibsens analyse af sin egen tid, der minder om tendenser i vores nutid. Han introducerede et nyt blik på krigen - det har vi oversat til nutiden med 'ondskabens akse' og vores måde at se krig på i dag. Den overdrevne individualisme, som Ibsen beskriver, er blevet endnu mere fremherskende i dag. Uanset at vi i dag har flere muligheder for at blive lige, hvad vi drømmer om, er vi stadig angst for ikke at blive til noget og bliver stressede allerede fra teenageårene. Vi er blevet meget mere alt det, som Ibsen syntes, at samfundet allerede var for meget af, da han skrev stykket i 1867. Det er selvfølgelig derfor, vi skal spille det - og fordi det er en fantastisk fabulerende og eventyrlig historie om menneskets måde at skabe sig selv på. Det handler også om karriere, om kærlighed om hvordan vi skal leve vores liv. Og om at der er overhængende fare for at miste sig selv, når man virkelig gerne vil blive til noget - MED DET SAMME”

HVAD ER PEER GYNT FOR EN FORESTILLING?

“PEER GYNT er én af de helt store forestillinger man kan give sig i kast med. Det svarer vel lidt til Wagners RINGEN i kunstnerisk betydning. Det er et langt dramatisk digt om eksistensen, som igennem tiden har fascineret både teaterfolk og publikum. Det er en eventyrlig historie om et helt levet liv, om en mands vej fra ung og håbefuld til gammel og resigneret. De mange verdner Peer Gynt kommer igennem er på en måde metaforer for livets faser. Peer Gynt er en lykkeridder, der forsøger at leve sit potentiale fuldt ud: Han giver den fuld gas med kvinder, ambitioner og tro på sig selv.”

SOM FORESTILLINGSBILLEDE TIL PEER GYNT HAR DU VALGT AT HAVE TRE MÆND I DET SAMME TØJ PÅ EN RODEOTYR. HVAD SKAL DET BETYDE?

“Jeg ville gerne lave en Peer Gynt i 7. potens. Det har vi blandt andet gjort ved at lade tre forskellige skuespillere spille Peer Gynt. Morten Brovn spiller den unge, vilde og fandenivoldske Peer, Claus Riis Østergaard spiller den voksne, selvtilfredse og måske så småt tvivlende Peer, mens Lars Simonsen spiller den

aldrende, der ser sine forspildte chancer i bagklogskabens ulideligt klare lys. Der er noget fascinerende ved at alle tre ældre er tilstede på én gang, det er en noget af det teatret kan: Lade fantasien blive til en slags virkelighed på scenen.”

SÅ ER DER DET MED RODEOTYREN?

“Man kan vel se livet lidt som en tur på en rodeotyr: Det er vildt, man må klamre sig til det ind i mellem og man risikerer at blive kastet af. Rodeotyren er også et symbol på USA - mulighedernes land. Det falder meget godt i tråd med den måde, som Peer Gynt ser på sit liv. Peer Gynt drømmer om at blive til noget stort, og i den sammenhæng er USA svær at komme udenom. Og så rejser han rent faktisk også til USA i stykket. USA symboliserer også noget med en stor jeg-fiksering, som eksisterer i vores samfund og som historien om PEER GYNT også handler om. Alle de samfundsdogmer som vi har hentet fra USA: fokus på den enkelte, individualisme, vækstfilosofi og altid at tænke større og højere. Det er måske nogle dogmer der er lidt under pres i dag. Er det den vej vi skal? Holder boblen? Eller skal vi måske satse på noget helt andet og gå en ny vej?”

“Dersom det kan interessere Dem så er helten en virkelig person, der har levet i Gudbrandsdalen i slutningen af forrige århundrede, og om hvem almuen deroppe endnu ved at fortælle, men rigtig nok ikke stort mere end der allerede står at læse hos Asbjørnsen i hans norske Huldre-eventyr og Folkesagn. Det er ikke mange linjer, men desto større frihed har der altså været levnet mig”

Fra "Læsehest med gåseøjne" af Johannes Møllehave, 1981

2. SCENOGRAFIEN TIL PEER GYNT

INTERVIEW MED SCENOGRAF EILEV SKINNARMO

Det er scenograf Eilev Skinnarmo, som har skabt scenografien til PEER GYNT. Vi har mødt ham for at høre, hvordan idéerne til en scenografi opstår, og hvor lang tid den er undervejs.

HVOR LÆNGE HAR DU ARBEJDET MED SCENOGRAFIEN TIL PEER GYNT?

“Det er en lang og stor forestilling med mange scener og store scenskift. Vi har skullet finde et helhedsindtryk og en stil, der binder det hele sammen. Det er en lang proces at skabe både scenografi og kostumer. Fra man begynder at holde de første møder med instruktøren, til produktion af skitser, til møder med Odense Teater og det tekniske personale, værksteder og systue med mere er det omkring 5-6 måneders arbejde. Bare det at tegne kostumer tager rigtig lang tid. Til PEER GYNT skal der produceres 100 kostumer. Så kommer der kostumeprøver, sminkeprøver, prøvning af parykker. Alt i alt tager bare kostumedelen omkring 3 måneder.”

“Til PEER GYNT skal der produceres 100 kostumer.”

VAR PEER GYNT EN HISTORIE, DU HAVDE ET STÆRKT FORHOLD TIL PÅ FORHÅND? SOM NORDMAND ER DU VEL STØDT PÅ DEN FØR?

“PEER GYNT er et meget kendt stykke i Norge, hvor Ibsen er som Shakespeare i England. Der ligger en masse kritik af den norske nationalisme i Ibsens stykker. Vi er meget nationalistiske i Norge på godt og ondt, og det skriver Ibsen meget om i PEER GYNT. Men stykket handler også meget om det at være menneske, helt universelt. Ibsen tager også et opgør med det selvgode og selvfede i mennesket. PEER GYNT er et norsk nationalklenodie, der opsættes tit. Der er skrevet utallige universitetsafhandlinger om stykket. Min egen bedstefar er vokset op i Guldbrandsdalen i Norge, hvor myten om Peer er vokset frem. De to eventyrdigtere Asbjørnsen og Moe, som skrev norske folkeeventyr ned, har inspireret Ibsen til PEER GYNT.

HVAD FOR NOGLE BESLUTNINGER HAR DU TAGET OM SCENOGRAFIENS OVERORDNEDE RAMME?

“Udarbejdelsen af en scenografi sker altid i et tæt samarbejde mellem instruktøren og scenografen. PEER GYNTS instruktør Jens August havde et ønske om, at vi skulle have en “tom” scene, og at hver scene skulle tilte. At hver scene går i stå, eftersom Peer Gynt jo ødelægger det meste for sig selv hele tiden med sit praleri og digteri. Så scenografien skulle ikke være illustrerende, men mere sørge for at hele scenerummet skulle kunne lave magi, sådan at teatermaskinen kom til live. Denne scenografi er med et scenegulv, som løfter sig, broer der kommer ned fra loftet, etc. Og så er der de store rekvisitter som campingvogne, træhytter med mere. Alt sammen er det med til at fortælle, hvor vi befinder os. Men den overordnede idé er den rå teaterscene. Den er vores univers i stykket, og den skal have en masse funktioner.

HVORDAN HAR DU GREBET MODERNITETEN OG TRADITIONEN AN I FORHOLD TIL UDTRYK OG KOSTUMER?

“Vi har brugt norskinspirerede folkedragter i begyndelsen, som er lidt gammeldags. Senere møder vi trolde, som er en slags white trash i en bilpark. Når Peer er ude i verden og møder nogle meget elegante mennesker, så er det med store flotte teaterkostumer. Publikum bliver ikke i tvivl om, at vi er på Odense Teaters Store Scene, det kommer til at være en del af fortællingen, at vi er det. Med det greb håber vi, at der bliver mere lethed i forestillingen, og at karaktererne og de situationer som Peer havner i bliver mere tydelige.”

A

ARBEJDSSPØRGSMÅL - SCENOGRAFIEN

- > Prøv at lægge mærke til et enkelt eller et par kostumer og beskriv det i detaljer.
- > Hvordan er det traditionelt og hvordan er det moderne?
- > Hvad synes du om idéen med at lade scenen være relativt tom i de forskellige scener?
- > Hvordan virker det?
- > Hvad er fordelene?
- > Hvilket kostume var det mest spændende? Mærkelige? Interessante?
- > Hvis du selv skulle skabe en scenografi til PEER GYNT hvordan synes du så den skulle være?
- > Tag måske en enkelt scene, lav eventuelt en tegning eller en model.
- > Prøv at tænke over kostumerne. Beskriv dem og deres betydning for forestillingens udtryk.
- > Prøv at designe dit eget kostume. Hvordan synes du for eksempel PEER GYNT skal se ud?

EILEV SKINNARMO

Eilev Skinnarmo er uddannet scenograf fra Statens Teaterskole i 2008. Han har skabt scenografier til både teater, opera, dans og shows. På Odense Teater har han tidligere stået bag scenografier til forestillingerne: HJEMLØS, DE TRE MUSKETERER og JEANNE D'ARC.

SØREN SIEGUMFELDT

Søren Siegumfeldt har været professionel musiker siden 1982 og er uddannet fra Rytmikskonservatorium i 1997. Udover at være en alsidig musiker og komponist, der slår sine folder i mange forskelligartede genrer og sammenhænge, har Søren Siegumfeldt gjort sig bemærket som en original film- og teaterkomponist.

3.

MUSIKKEN TIL PEER GYNT

INTERVIEW MED KOMPONIST OG MUSIKER SØREN SIEGUMFELDT

Søren Siegumfeldt har skabt en helt ny lydside til PEER GYNT på Odense Teater.

HVORDAN HAR DU GREBET ARBEJDET MED FORESTILLINGEN AN?

“I mit arbejde med at skabe musik til en forestilling gør jeg mig selvfølgelig en masse tanker om, hvad det er for en historie, vi har med at gøre. Hvad handler den om? Hvordan er forestillingen tænkt? Hvilken rolle skal musikken spille? I PEER GYNT skal musikken fortælle historien i samspil med en masse smukke ord. Musikken skal nok nærmest fungere som en del af scenografien, den skal ikke altid gøre så stort væsen af sig. Musikken skal skabe stemninger og hjælpe historien på vej.”

“Den sidste finpudsning af musikken har vi lavet i fællesskab med udgangspunkt i mine forslag. Til allersidst arbejder hele holdet

meget intenst sammen, så det hele kan komme til at gå op i en højere enhed.”

MELLEM DET TRADITIONELLE OG DET MODERNE

“I denne udgave af PEER GYNT har vi arbejdet med, at forestillingen ligger et sted mellem det traditionelle og det moderne. Det skal musikken også afspejle. Musikken ligger imellem noget moderne og noget som knytter an til noget mere klassisk. Og så er der selvfølgelig Griegs berømte musik. Jeg har brugt nogle af Griegs melodier som inspiration og som en del af lysbilledet. Blandt andet “Dovregubbens hal” og “Solveigs sang.”

ARBEJDSSPØRGSMÅL - MUSIKKEN

- > Prøv at lægge mærke til musikken i forestillingen.
- > Er det lykkedes at lade musikken være stemningsskabende og hjælpe historien på vej?
- > Prøv at finde Griegs berømte musik på You Tube og forestil dig hvordan det ville have været at se forestillingen med den musik i ørerne.
- > Kan du genkende Griegs musik i Søren Siegumfeldts kompositioner?

4.

EN PEER GYNT TRE SKUESPILLERE

Odense Teater går nye veje i sin opsætning af Norges nationale teaterstolthed PEER GYNT. Det bliver nemlig ikke én, men hele tre skuespillere, der skal spille den identitetsforvirrede Peer Gynt. Vi mødte Morten Brovn, Claus Riis Østergaard og Lars Simonsen for at høre om det usædvanlige projekt.

ER PEER GYNT SÅDAN EN ROLLE MAN GÅR OG DRØMMER OM AT FÅ?

“Peer Gynt er vel er den nordiske Hamlet,” indleder Morten Brovn.

OG SÅ SKULLE DU DELE DEN MED TO ANDRE?

“Ja, det var jo lidt en streg i regningen,” griner Morten og fortsætter: “Det er spændende, og fuldstændig uvant, at skulle arbejde sammen om en rolle på den måde. Vi trækker meget på hinandens fantasi. Selvom vi varetager forskellige aldre, og skal forestille, at være nået forskellige steder hen i Peers liv er det inspirerende, at se de to andres idéer til rollen.”

CLAUS RIIS ØSTERGAARD: “På denne her måde kommer en enkelt skuespillers præstation heller ikke til at skygge for rollen, som det nogle gange ske.”

LARS SIMONSEN: “ Det er en gave, at vi er tre skuespillere til at skabe den samme rolle og rigtig sjovt at prøve. Det bliver ikke så meget en enkelt skuespillers præstations-tour de force, der kommer i fokus, men i stedet bliver alle Peer Gynts livsfaser dækket rigtig godt ind. De forskellige aldre bliver skildret med mange nuancer. Måske også flere end vi ville have overskud til, hvis vi skulle spille rollen alene.”

TRE PEER GYNTER PÅ SCENEN PÅ SAMME TID

I ER INDIMELLEM PÅ SCENEN SAMTIDIG, HVORDAN VIRKER DET?

LARS: “Det kan måske lyde mærkeligt, at vi er på scenen samtidigt, men det fungerer ret godt. Vi skiftes til at have ordet, mens de to andre lever sig ind i situationerne. Det bliver måske den eneste gang i vores liv, at vi ser os selv i forskellige aldre. Det får virkelig én til at tænke over de forskellige identiteter, man har igennem livet. Vi er vel alle sammen mange forskellige, afhængigt af hvor vi er i livet og hvilken situation, vi står i. Derfor giver det ret god mening, at vi er tre personer, der spiller samme mand i

forskellige livsfaser. Man kan måske også sige, at hver alder har en sandhed i sig.”

CLAUS: “Ja, selvom vi mennesker bliver klogere og forandrer os gennem livet, kan man vel ikke sige, at den måde man er i en bestemt alder er mere sand end den måde man er i en anden alder. Man gør det så godt man kan i den alder man nu engang har. Man får erfaring og ville have gjort ting anderledes, hvis man havde været 35, da man oplevede dem, end hvis man var 15. Men når man er 15, kan man jo kun gøre det med den erfaring og med de tre minutters koncentration, man kan præstere i den alder.”

LARS: “Når man taler om Peer Gynt er erfaring i virkeligheden en pudsigt størrelse. For på en måde lærer Peer Gynt ikke rigtig noget før til allersidst i sit liv.”

CLAUS: “Det er måske også meget godt at begå fejl gennem livet, man kan jo ikke gennemtænke det hele på forhånd. Eller altid være sikker på, at man gør det rigtige. Så ville vi da også blive nogle meget ulidelige og selvtilfredse mennesker.”

MORTEN: “Man kan i hvert fald ikke beskyldte Peer Gynt for at gennemtænke det hele på forhånd.”

PEER GYNTS TRE ALDRE

KAN I FORTÆLLE LIDT OM PEER GYNT OG HANS UDVIKLING IGENNEM HANS TRE LIVSALDRE?

MORTEN BROVN spiller den unge Peer Gynt:

“Min Peer er et ungt menneske, der fyrer den af på alle måder. Han tænker kun fremad. Han er en opportunist eller en lykkesridder, der griber alle de chancer han får. Peer Gynt kaster sig ustandseligt ud i ting, som han ikke aner, hvor fører hen. Han er totalt løssluppen og også lidt skruppelløs. På et tidspunkt mister han sin mor, og det bliver en milepæl for ham. Derfra bliver han nødt til at gøre noget markant anderledes.”

CLAUS RIIS ØSTERGAARD spiller den modne Peer Gynt:
 "Så rejser han ud i verden. Og her kommer hans evne til at gribe muligheder ham virkelig til gode. Han bliver en halvpolitisk forretningsmand, sådan en Liberal Alliance-type. Han udtænker alle de måder, han kan effektivisere sin produktion på, og ord som solidaritet eller medfølelse er en by i Rusland. At kalde ham moden er egentlig lidt misvisende, for han er ikke ret moden. Pludselig skifter han retning og vil være lidt mere buddhistisk og zenagtig. Så er han sådan en tid. Så ser han en lækker kvinde, slipper sin zentilstand og er 100 % opslugt af sin nye erobring. Senere bliver han profet, fordi der er nogle, der synes, at han skal være det. Han skifter sin identitet ud, som om det er noget ydre, uden at tage den indre del med. Det er måske ok, når man er 15 år, men midt i livet er det lidt skidt."

LARS SIMONSEN spiller den ældre Peer Gynt:
 "Min Peer er nok en anelse træet. Han er stadig en person, der kaster sig stadig ud i hvad som helst, men med begyndende åndedrætsbesvær. Han kommer hjem fra sin store rejse, men ingen aner, hvem han er. Lige så berømt og mægtig som han føler sig, ligeså ukendt og ubetydelig er han, da han vender tilbage til sin hjemby. Det går op for ham, at han ikke har uanede muligheder mere. Dørene i livet begynder langsomt at lukke sig i. Han bliver pludselig nødt til at forholde sig til, hvem han egentlig er. Og det er ret ubehageligt for ham, for det kan han ikke rigtig svare på. Han kan kun opremse, hvad han har gjort, og hvad han har opnået igennem livet. Men han er ikke i stand til at svare ud fra sin sjæl. Jeg tror, at én af Ibsens pointer er, at hvis du ikke har taget del i livet, og hvis du ikke har levet det helhjertet, får du meget svært ved at finde ro til sidst."

PEER GYNT OG KÆRLIGHEDEN

SOM UNG FORELSKER PEER GYNT SIG I EN PIGE, SOLVEIG. MENS PEER KASTER SIG UD I DET ENE EVENTYR EFTER DET ANDET, VENTER SOLVEIG TÅLMODIGT PÅ SIN STORE KÆRLIGHED. HUN VENTER STADIG, DA PEER ENDELIG BEGYNDER AT TÆNKE SIG OM TIL ALLERSIDST I SIT LIV.

LARS: "Men da er det næsten for sent. Solveig lever sit liv diame-tralt modsat af Peer. Hun har ikke ledt efter sig selv ude i verden,

men inden i sig selv. Noget af det fantastiske ved at spille den ældre Peer Gynt er, at jeg kan følge med i den kærlighedshistorie helt fra begyndelsen. Kærlighedshistorien bliver en meget effektiv og stærk tråd i Peer Gynts historie."

EN NY PEER GYNT

HVAD KAN DENNE MODERNE UDGAVE AF PEER GYNT FORTÆLLE OS I DAG?

MORTEN: "Vores PEER GYNT slutter mere åbent. Det bliver måske en ny pointe i forhold til Ibsens oprindelige stykke, at det hele ikke nødvendigvis ender godt, kun måske. Vi kan ikke bare sige til os selv, at selvom vi begår nogle fejl i livet, så går det hele nok til sidst. Det kan blive for sent at vende om. Vi er nødt til at forholde os til vores fejltagelser og gøre noget ved dem, hvis vi skal finde ro med os selv i sidste ende."

LARS: "Livet forpligter: Vi skal tage det på os og leve det ordentligt."

DEN POINTE LIGGER I TRÅD MED ALLE DE MULIGHEDER, VI ALLE SAMMEN HAR I DEN MODERNE VERDEN OG SOM VI MÅSKE IKKE ALTID KAN FINDE UD AF AT BRUGE TIL NOGET?

MORTEN: "Det er helt fint at gribe alle de chancer, man får igen-nem livet. Men hvis det ikke rigtig bliver til andet end det, hvis man ikke kommer lidt dybere ned i de ting, man kaster sig ud i, bliver det hele dybest set ret ligegyldigt."

DET GÅR FOR ALVOR OP FOR PEER GYNT, HVOR SKÆVT HANS LIV ER GÅET, DA HAN SKAL BRUGE ANDRES OPFATTELSE AF HAM FOR AT UNDGÅ DØDEN. DEN ENESTE DER KAN KENDE HAM, FORTÆLLER AT PEER GYNT ER BLEVET LIGE PRÆCIS DET, SOM HAN HAR FORSØGT AT FLYGTE FRA HELE SIT LIV: SIG SELV NOK.

CLAUS: "Han har det nok lidt ligesom, hvis det var én fra din gamle folkeskoleklasse, der skulle bedømme din karakter og fortælle hvem du var, som om du ikke havde udviklet dig siden. Det ville jo være ret irriterende. Selvom det i Peer Gynts tilfælde måske desværre er sandt."

A

ARBEJDSSPØRGSMÅL

- > Prøv at tænke over begrebet identitet. Find bøger og tekster om emnet. Præsenter dine tanker om emnet i et essay.
- > Hvis du skulle spille Peer Gynt, måtte du prøve at få overblik over, hvad for en person han er. Lav en brainstorm over alt hvad du kan finde ud af om ham ud fra artiklerne om forestillingen og ud fra uddraget bagest i materialet.
- > Overvej hvordan du ville tale, bevæge dig etc.
- > Gør det samme med de andre roller i uddraget afsnit 9
- > Prøv at spille rollerne ud fra jeres forberedelse.

5. HENRIK IBSEN (1828-1906)

Henrik Ibsen blev en af det moderne gennembruds mest skelsættende dramatikere og forfattere. Virkelig et fyrtårn i det moderne gennembruds kulturhistorie og en dramatiker, som man lagde mærke til i hele Nordeuropa. Ikke mindst hans langvarige ophold i Tyskland betød, at han skrev sig ind på kulturhistoriens verdenskort.

Han blev først og fremmest kendt som grundlæggeren af det moderne drama, hvor skuespillene handlede om individet drevet af skjulte og fortrængte drifter. Han fik også stor betydning for sin specielle naturalistiske form og som forkæmper for kvinders rettigheder. Også hans store lyst til at skabe debat var hans særkende.

Henrik Ibsen blev født i Skien og måtte som dreng opleve store økonomiske problemer i familien. Han flyttede i 1843 til Grimstad for at komme i lære som apoteker, og her startede hans forfatter-skab stille og roligt. Inspireret af Februarrevolutionen i 1848 skrev han i 1850 sit første drama, CATALINA. Dette dramastykke viste ligesom mange af hans senere dramaer en konflikt mellem individets idealer og den konkrete virkelighed.

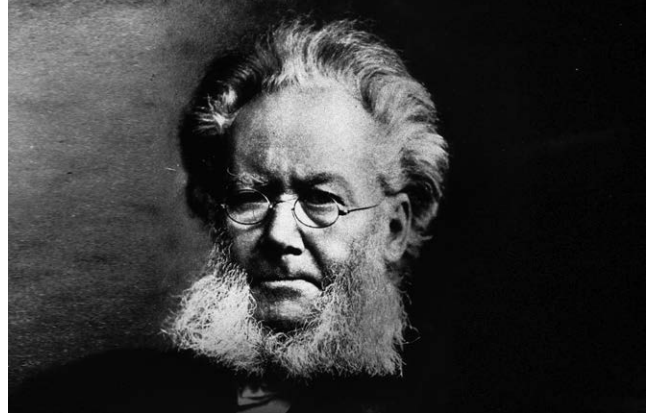
I 1851 blev han ansat som dramatiker og instruktør ved Det Norske Theater i Bergen. I 1857 flyttede Ibsen til Kristiania (Oslo) og blev kunstnerisk leder ved Det Norske Theater. Ibsens liv blev meget præget af omskiftelser og uro, og også teatrets dårlige økonomi kom til at præge Ibsens eget liv. I 1862 gik Kristiania norske Theater fallit og blev slået sammen med Christiania Theater, hvilket indebar, at Christiania Theater blev "fornorsket". Ibsen blev engageret ved Christiania Theater som litterær konsulent, og 1864 iscenesatte han sit eget stykke Kongs-Emnerne (1863) ved dette teater, hvilket blev hans sidste opgave nogensinde med praktisk teater.

I 1862 skrev Ibsen versdramaet KJÆRLIGHEDENS KOMEDIE, der peger frem mod de senere dramaers kritiske holdning til sociale konventioner og institutioner - til konflikten mellem kærlighed og ægteskab og ikke mindst kvindens ufrie rolle. Længslen efter den umulige personlige frihed blev en central problematik i hans dramaproduktion. I 1864 forlod Ibsen Norge for at bosætte sig i Rom. Samme efterår kom hans familie efter til Rom, og dermed startede en periode på 27 års udlændighed. I løbet af disse år boede Ibsen i Rom (1864-1868), Dresden (1868-1875), München (1875-1878), Rom (1878-1885) og München (1885-1891). Under det første Rom-ophold skrev han de store idédramaer BRAND og PEER GYNT. BRAND blev hans første succes på det nordiske bogmarked. De to stykker indebar Ibsens brud med den nationalromantiske tradition, som dominerede kunst- og kulturlivet i Norge, og som hans mytologiske og historiske skuespil fra 1850'erne og begyndelsen af 1860'erne fortsat hørte hjemme i. I stedet begyndte han at gøre sig bemærket med satire og kritik af de snævre nationalistiske tendenser i sit hjemland.

Ibsens forfatterskab opdeles ofte i tre perioder, hvor den første består af romantiske idé dramaer f.eks. BRAND (1866) og PEER GYNT (1867). De er på versform og delvis inspireret af både Shakespeare, Oehlenschläger og Scribe.

Georg Brandes' tanker kom til at spille en stor rolle for Ibsen under sit langvarige ophold i Tyskland. Denne periode blev karakteriseret ved en lang række naturalistiske værker, for eksempel ET DUKKEHJEM (1879) og GENGANGERE (1881) og EN FOLKEFJENDE (1882). Temaerne i denne periode er først og fremmest kønsroller, identitet, arv og miljø.

Den sidste periode i hans forfatterskab kaldes ofte symbolistisk, idet Ibsen går endnu dybere ind i den menneskelige psykologi, der

ofte fremstilles via symboler. Her kan bl.a. nævnes VILDANDEN (1884), FRUEN FRA HAVET (1888) og HEDDA GABLER (1890).

KENDETEGN VED IBSENS DRAMATIK

Efter at Ibsen i 1863 havde skrevet KONGSEMNERNE, et stykke som medvirkede til hans store gennembrud, fik Ibsen i 1864 et stipendium og rejste til Italien. Han boede i Italien og Tyskland og her observerede han på distance, hvad der foregik i Norge. Han anvendte de norske miljøer som scenarier for de problemstillinger, der drejede sig om modernitetens konflikter - set i et europæisk perspektiv.

Den fysiske afstand betød, at han blev i stand til at stille klart på det moderne individs spaltning imellem de gamle og de nye værdier i perioden.

Ibsen perfektionerede sin retrospektive dramatiske teknik, der betød, at han rullede fortidens hændelser og konflikter op gennem scener og dialoger. Ibsen arbejder således videre med Goethes retrospektive teknik, der gennem dialoger lader dramaernes personer afsløre hændelser i fortiden. Også begrebet replikindividualisme er nyt for denne periode, idet Ibsen her understregede vigtigheden af at fremstille individet med de karakteristiske kendetegn, som det måtte have i forhold til dialekter og andre særlige kendetegn, der kan henvise til den realistiske verden, som individet er et produkt af, og som det befinder sig i.

Henrik Ibsen fandt således en løsning af det moderne individs problemer blandt andet ved at gøre fortidens fortrængninger synlige.

SAMTIDENS SYN PÅ HENRIK IBSEN

I 1891 vendte Ibsen hjem til Norge, men inden da nåede han at skrive VILDANDEN (1884), FRUEN FRA HAVET (1888) og HEDDA GABLER (1890). Disse dramaer omhandlede alle nogle meget markante kvindelige hovedroller og kendetegnede en gradvis overgang fra det socialkritiske problemdrama til det psykologiske og symbolske drama.

Ibsens egen samtid havde udelukkende set ham som en repræsentant for den socialkritiske realisme og naturalismen, og derfor var der overhovedet ingen forståelse for hans gradvise overgang til en dybdepsykologisk symbolisme. Man betragtede Ibsens samtidsdramaer som utrolig vigtige for udviklingen af det naturalistiske drama, og først i løbet af det 20. århundrede begyndte teatret og litteraturkritikerne at beskæftige sig med de symbolske aspekter af Ibsens samtidsdramatik.

Sammenfattende kan man om Ibsens dramatik sige, at det helt centrale blev konflikten mellem individets og samfundets meget forskellige normer. Hans dramaer fremstiller utallige situationer, som indebærer, at individet ser sig nødsaget til at søge forandringer, som kan vise vej ud af et indsnævret samfund med helt faste og stramme normer.

Tidens tanker understreger både individuel og social frihed, men det viser sig, at virkeligheden forholder sig helt anderledes. En forsoning mellem det frie individ og samfundet ses således kun som en illusion. Idealene knuses af realiteterne, og i det moderne samfund ses individerne som løsrevne og isolerede.

Kilder: Henrik Flygare: *Klar Scene* (1994)

Sune Balzer Teichert: *Skolemateriale til IBSEN (Momentum 2013)*

6. NATURALISMENS LIVSSYN

Hvis man skal tidsfæste den naturalistiske dramatik og litteratur, så må det blive perioden mellem 1870 og 1890. Både måden man skrev på og de emner, som man skrev om, var præget af periodens ændrede livssyn. Dette ændrede livssyn tog sin begyndelse i 1830'erne, hvor den tyske filosof Feuerbach satte spørgsmålstegn ved religionerne og deres betydning. Darwins teori om menneskets oprindelse og evolutionsteorien (Survival of the Fittest) afviste fuldstændig kristendommens forklaringsmodel, hvor mennesket blev opfattet som skabt af Gud.

Den naturvidenskabelige livsopfattelse vandt frem, og med den også den positivistiske metode, der havde som grundholdning, at kun det, der kunne sanses og erfares, var virkeligt. Derfor måtte religionerne afvises.

På samme tid, som Darwin udbredte sine tanker, fremsatte Karl Marx sin fortolkning af samfundet og dets klasse modsætninger. Industrialiseringen, som kom i kølvandet af naturvidenskabens opfindelser, var den nye produktionsmåde, som Marx tog op i sine skrifter. Også Marx var særdeles kritisk over for religionerne, og han opfattede dem som opium for folket.

De naturalistiske forfattere var inspireret af både liberalismens individualisme og den marxistiske måde at se mennesket som et resultat af dets levevilkår. Også naturvidenskabernes interesse for spørgsmålet om arv og miljø blev meget central i denne periode. Freuds tanker om drifternes betydning for menneskets handlinger fik efterhånden stor indflydelse på litteraturens indhold.

Den begyndende kvindebevægelses fokusering på forholdet mellem kønnene blev også et stort emne for litteraturen. Litteraturens opgave var ifølge Georg Brandes at sætte problemer under debat. Et af midlerne hertil var at beskrive det enkelte individ og dets handlinger som en endeløs lang række omstændigheder i individets hele tilværelse - og ikke blot af at være et gudsskabt menneske.

Det blev derfor målet for det naturalistiske drama og for den naturalistiske litteratur at gengive virkeligheden så virkelighedstro som muligt.

Kilde: Henrik Flygare: Klar Scene. (Forlaget Drama 1994)

7. FRA VERS TIL SYMBOL

Igennem det meste af dramaets historie - fra de gamle grækere til sidst i 1800-tallet - blev dramatik skrevet på vers. Det havde det dobbelte formål at være behageligt at lytte til og gøre det lettere for skuespillerne at lære udenad.

Dramatikken læner sig dermed op ad poetikken, og det er ikke tilfældigt at Shakespeare betegnes som Englands største digter og hans publikum et audience (dvs. dem der lytter) og ikke spectators (dvs. dem der ser).

Forskellige dramatikere har benyttet forskellige verseformer med eksotiske navne som trimeter, heksameter, alexandriner, blankvers og så videre, men med naturalismens indtog på den europæiske teaterscene forkastedes metrikken til fordel for almindelig prosa, troværdig hverdagstale, som det naturalistiske teater kræver.

Henrik Ibsen begyndte sin litterære karriere nogle år før naturalismen og var inspireret af klassiske forfattere som Shakespeare, så det er ikke mærkeligt at hans første værker var på verseform, som for eksempel BRAND og PEER GYNT. Ibsen holdt sig dog ikke til en enkelt metrik. I PEER GYNT finder man således både jamber og daktyler, og linjer med tre og fire trykstærke stavelser; til gengæld var han omhyggelig med rimene, som man finder stort set gennem hele stykket.

PEER GYNT har en række træk, som placerer det i den romantiske tradition. Stykket er delvis baseret på norske folkeeventyr, og Peer møder både en trolld (Dovregubben) og Djævelen. Det forholder sig endvidere frit til de tre enheder (tidens, stedets og handlingens), der kom til at lægge stramme bånd om de kommende års dramaer: Der springes frit i tid og sted, fra Norge til Sahara og Cairo og hjem igen - og kan således betragtes som 'det klassiske eventyr' om bondedrengen der drager ud, oplever en masse, vender klogere (om ikke rigere) hjem - og vinder prinsessen til sidst.

PEER GYNT var det sidste stykke Ibsen skrev på vers. Fra hans næste stykke, DE UNGES FORBUND, skrev han udelukkende prosa, og da den naturalistiske bevægelse blev dominerende i 1870'erne, blev han en af dens bedste repræsentanter, ikke mindst med ET DUKKEHJEM, som gør op med eventyr og overtro, og forholder sig kritisk til et aktuelt samfundsproblem, kvindesagen. ET DUKKEHJEM springer ikke i tid, og foregår udelukkende i den sammen kulisse hele stykket igennem.

I sine sidste år ændrede Ibsen igen sin forfatterstil og skrev symbolistiske værker, dvs. stykker der fokuserer mere på dybere psykologisk indsigt og karaktertegning end på handling. Her kan blandt andet nævnes NÅR VI DØDE VÅGNER.

ARBEJDSPØRGSMAAL - HENRIK IBSEN

- > Find ud af noget mere om Henrik Ibsen
- > Læs eventuelt hele PEER GYNT
- > Eller måske et af Henrik Ibsens andre stykker.
- > Sammenlign PEER GYNT med et af de mere naturalistiske stykker som for eksempel ET DUKKEHJEM.

8.

SKRIV EN ANMELDELSE

Mens du ser forestillingen, så gør dig nogle tanker om, at du skal anmelder forestillingen efterfølgende. Observér, så du kan fortælle bagefter.

“En anmeldelse er en personlig, faglig, vurderende refleksion over et værk”.

Anmeldelsens fire uundværlige elementer er grundlæggende ens for alle slags anmeldelser.

Beskrivelse

Fortolkning

Perspektivering

Vurdering

BESKRIVELSE

Fortæl om forestillingen så dem du skriver til kan forestille sig den uden at være der. Hvad er det for en forestilling? Hvem har lavet den? Hvem er med? Hvad foregår der? Hvad handler det om? Prøv at være medansende, visuel og auditiv: Hvordan lyder det, hvilke farver har det? Hvilke stemninger mærker man som publikum?

FORTOLKNING

Hvordan fortolker du det? Hvad synes du det handler om? Hvad får forestillingen dig til at tænke på; paralleller og associationer?

PERSPEKTIVERING

Hvilke paralleller synes du, man kan drage til omverdenen, samfundet eller anden kunstarter? Eller til dit eget liv?

VURDERING

Hvordan synes du forestillingen lykkes?

Ud fra hvilke parametre vurderer du, som du gør.

Vær fair, ordentlig og konstruktiv.

AFSNITTET BYGGER PÅ BOGEN BEGEJSTRING OG BRUTALITET - EN GUIDE TIL ANMELDERENS ROLLE (2012).

A

ARBEJDSSPØRGSMÅL - HENRIK IBSEN

SKRIV DIN EGEN ANMELDELSE AF PEER GYNT.

- > Beskriv forestillingen og overvej, hvor meget du vil inddrage dig selv i beskrivelsen af oplevelsen.
- > Fortolk forestillingen: Hvilke greb er der taget og hvorfor?
- > Perspektivér forestillingen i forhold til det samfund, vi lever i og andet teater, du har set.
- > Vurdér forestillingen: Hvordan fungerer den? Hvad fungerer bedst? Osv.
- > Prøv at finde anmeldelser fra forskellige aviser og se på, hvordan de er opbygget.
- > Find ud af, hvordan din egen anmeldelse skal være.

I bogen BEGEJSTRING & BRUTALITET af anmelder m.m. Anne Middelboe Christensen kan du læse meget mere om anmeldelsens grundprincipper og indhold. Om anmelderens tjeklister, anmeldelsens temperamenter, anmeldertyper, tilpasning til læseren med mere.

Bogen er udgivet på Informations Forlag i 2012.

9. PEER GYNT

EN UDGAVE AF **VIVIAN NIELSEN** EFTER HENRIK IBSENS DRAMATISKE DIGT
UDARBEJDET I SAMARBEJDE MED **JENS AUGUST WILLE**

V AKT

1. SCENE

Den Ældre Peer i stævnen på et fragtskib langs den Norske kyst.
Peer er akten igennem Den Ældre Peer.

Det stormer. Nat lige inden solopgang, måske i sort/hvid? Scenen
giver en fornemmelse af, at verden har mistet sine farver. At
betragteren har mistet sine sanser.

Den Ældre Peer:
Norges vestkyst. Alle de gamle bjerge dækket af sne.
De ser så fredelige ud; gamle drenge, der har set alt ske.

Kaptajnen ind.

Den Ældre Peer:
Det blæser godt.

Kaptajnen:
Ja, vi får hårdt vejr.

Den Ældre Peer:
Storm?

Kaptajnen:
Så ungefær.

Den Ældre Peer:
Har man landkending af fjeldet Dovre?

Kaptajnen:
Ikke herfra. Den knold ligger længere ovre.

Den Ældre Peer:
Men Gjendin-fjeldet må være den retning?

Kaptajnen: (nikker)
Du virker stedkendt?

Den Ældre Peer:
Jeg har været verden rundt på forretning.
Man kan sige, at nu er jeg hjemsendt.
Er vi inde før daggry?

Kaptajnen:
Hvis vejret tillader, vi kommer i ly.

Kaptajnen vil gå.

Den Ældre Peer:
Vent. Husk mig på, når vi gør regnskab,

At jeg gi'r lidt ekstra til skibets mandskab.
Kaptajnen:
Takker.

Den Ældre Peer:
Det er ikke fordi, jeg har så meget,
Når man tænker på, hvad jeg engang har ejet -

Kaptajnen:
Du har sikkert nok til at gi' dig vægt
Hos familien -

Den Ældre Peer:
Jeg har ingen slægt.
Der er ingen, der venter på mig med ceremoniel.
Men det er godt! Så slipper jeg for at være trivial.

Kaptajnen:
Folkene bli'r i hvert fald glade.
Sømænd i dag, de er altid flade.
Alle har jo kone og unger hjemme
Så lidt ekstra, vil de ikke glemme.

Den Ældre Peer:
Har de kone og børn?

Kaptajnen:
Hele flokken.
Den der har det værst, er kokken -

Den Ældre Peer:
Så når mændene går i land, er der varme i stuen,
Råbende unger og et kram fra fru -

Kaptajnen:
De hygger sig, som de bedst kan.
Og med lidt håndrør fra dig, får festen endnu en tand.

Den Ældre Peer:
Tror du jeg er gal? Tror du jeg punger
Ud til glæde for andres unger?
Jeg har knoklet for hver eneste mønt.
Der er ingen, der venter på gamle Peer Gynt.

Kaptajnen:
Som du vil. Det er dine penge. Det trækker op. Jeg må på broen.

Kaptajnen ud.

Den Ældre Peer:
Aldrig er der nogen -
- der tænker som jeg! Jeg drikker dem fulde!
Hele bundtet. Så ka' de prøve at komme hjem til kulde.
Havet arbejder, som om det fik betaling.
Bølger, først på kryds og så på tværs, som på befaling.
Til søs er man aldrig kun sig selv.
Havet gør ikke forskel.
Hvis døden kommer efter kaptajnen og kokken,
Stryger jeg i baljen med resten af flokken.
Var jeg yngre, så tror jeg, jeg sadlede om
Og prøved' at spille ud fra basen.
Måske ku' jeg gøre det nu? Købe den gamle ejendom?
Slå mig ned og for altid slutte sejladsen?

Jeg ku' bygge gården op,
Så alt bare står tiptop.
Så ka' folk sladre om den store Peer,
Der er kommet hjem, og ved så meget mer'
End alle dem, der ble'.
Alle dem, der blindt lod livet ske.
Alle dem uden eventyrsind.
Men jeg lukker dem ikke ind.
De vil fedte sig til mønt.
Fedte sig til en lille del af Peer Gynt.
De ka' stå ved hoveddøren og gøre sig til.
Men hvis der er noget, jeg ikke vil,
Så er det at gi' efter
For deres blødsødne kræfter.
Jeg har slidt
For det, der er mit.
Jeg har grebet chancen.
Jeg har stået distancen.
Jeg har aldrig været bundet.
Derfor har jeg vundet.

Den Fremmede Passager har været inde lidt.

Den Fremmede Passager:
Godaften!

Den Ældre Peer:
Godaften! Hva' -? Kender vi hinanden?

Den Fremmede Passager:
Som Gud kender Fanden.
Jeg er Deres medpassager. Til tjeneste.

Den Ældre Peer:
Nå? Jeg troede, jeg var den eneste.

Den Fremmede Passager:
Forkert. Jeg har været med hele vejen.
Det kan Herren så ta' som et godt eller dårligt tegn.
Bølgerne går højt, som huse!
Tænk, hvilke vrag de skal knuse
I nat. Hvis vi går ned -

Den Ældre Peer:
Det er vel ikke aktuelt -
Den Fremmede Passager:
Det er jo en mulighed.
Hvis jeg nu flyder, og du drukner -

Den Ældre Peer:
Stop -
Den Fremmede Passager:
Ku' du forestille dig at skænke mig din krop?
(begynder at måle Peer med to fingre)
Du har fordel af sagen.
Jeg vil få dig åbnet og lagt for dagen,
Jeg vil søge efter sædet for drømmene
Og i det hele taget gå dig efter i sømmene -

Den Ældre Peer:
STOP DET!

Den Fremmede Passager:
Du er nok ikke oplagt til forhandling?

Men tiden bringer måske en forvandling.
(gir hånd)

Vi ses, når du synker - eller måske før?
Så ka' det være, du er i bedre humør.

Den Fremmede Passager går.
Den Ældre Peer alene på dækket. Faretruende lyde af skibet, der giver sig.

Skibet går i kvas. Måske kunne det her være et tilfælde, hvor også teatermekanikken går i kvas? Den Ældre Peer spiller videre, mens sceneteknikere kæmper for at få stormen og kæntringen til at fungere.

2. SCENE

Den Ældre Peer:
Hjælp! HJÆLP! Frels mig - jeg vil ikke dø - hjælp!

Den Ældre Peer redder sig op i en gummiåbåd.

Den Ældre Peer:
HJÆLP! Frels mig! Hjælp!

Kokken griber fat i gummiåbåden.

Kokken:
Hjælp! Frels mig. Hjælp! For mine børns skyld!

Den Ældre Peer:
Hva' ska' du? Gi' slip! Slip dit krapyl -

Kokken:
Hvis ikke for mine børns skyld, så for deres mor!
Gi' mig en hånd! Hjælp mig om bord!

Den Ældre Peer:
Slip! Der er ikke plads til fler'!

Kokkene:
Jo! - der er masser af plads dér!

Den Ældre Peer:
Slip med den hånd -
SLIP DIN PLAGEÅND!

Kokken:
Jeg har tre små børn -

Den Ældre Peer:
Det afklarer tingen:
Jeg mere brug for livet end dig, for jeg har ingen -

Kokken:
Du har levet! Jeg er ung!

Den Ældre Peer:
Giv slip, vi synker! Du er for tung!

Kokken:
Så giv mig dog lov - (skriger) - gi' mig lov -

Kokken slipper og forsvinder med et skrig.

Den Ældre Peer:
Det var ikke sjov.
Slet ikke det der råb.
Men sket er sket, og hvor der er liv, er der håb -

Den Fremmede Passager griber fat i gummiåbåden..

Den Fremmede Passager:
Godmorgen!

Den Ældre Peer:
Slip! Her er dårlig plads til en.

Den Fremmede Passager:
Det går nok. Jeg svømmer med mit venstre ben.
Hvordan står det til med kadaveret?

Den Ældre Peer:
Så hold dog kæft med palaveret!

Den Fremmede Passager:
Okay.

Tavshed.

Den Fremmede Passager:
Peer, mon du nogensinde mærker
Hvordan angstens alvor forstærker
livet?

Den Ældre Peer:
Jeg har ikke tænkt mig at dø!
Forstår du det?! Jeg sejler fint min egen sø!

Den Fremmede Passager:
Slap af; dit kadaver er intakt.
Man dør ikke midt i femte akt.

Den Fremmede Passager glider væk.

Den Ældre Peer:
Så slap det ud af ham til sidst!
Hvad var han andet end en kedelig moralist!

Den Ældre Peer hjælper den Unge og den Modne Peer op i gummiåbåden. De sejler lidt. Så sker der et scenskift, der nærmest angriber Peer. Dele af scenografien crasher og næsten rammer ham. Det må meget gerne virke farligt.

10.

PEER GYNT

ET DRAMATISK DIGT AF **HENRIK IBSEN** - KJØBENHAVN

FORLAGT AF DEN GYLDENDALSKE BOGHANDEL (F. HEGEL)

TRYKT HOS J.H. SCHULTZ - 1867

FEMTE HANDLING

Ombord paa et Skib i Nordsjøen udenfor den norske Kyst. Solnedgang. Stormfuldt Vejr. Peer Gynt, en kraftig gammel Mand med isgraat Haar og Skjægg staar agter paa Hytten. Han er halvt sjømandsklædt, i Jakke og høje Støvler. Dragten noget slidt og medtagen; han selv vejrbidt og med et haardere Udtryk. Skibskaptejnen ved Rattet hos Rorgjængerens. Mandskabet forud.

PEER GYNT læner Armene paa Rælingen og stirrer ind mod Land
Se Hallingskarven i Vinterham; –
han brisker sig, Gamlen, i Kveldsols Bram.
Jøklen, Bror hans, staar bag paaskraa;
han har endnu den grønne Iskaaben paa.
Folgefaannen, hun er nu saa fin, –
ligger som en Jomfru i skjære Lin.
Vær ingen Galninger, gamle Gutter!
Staa der I staar; I er Graastens-Nuter.

KAPTEJNEN raaber forud
To Mand tillrors, – og Lanternen satt!

PEER GYNT
Det kuler stivt.

KAPTEJNEN
Vi faar Storm inatt.

PEER GYNT
Har en fra Havet Kjending af Ronden?

KAPTEJNEN
Nej, var det ligt; – den ligger bag Faannen.

PEER GYNT
Eller Blaahø?

KAPTEJNEN
Nej; men oppe fra Riggen
kan en i Klarvej se Galdhøpiggen.

PEER GYNT
Hvor har vi Haartejgen?

KAPTEJNEN peger
Saa omtrent.

PEER GYNT
Ja vel.

KAPTEJNEN
Det lader till De er kjendt.

PEER GYNT
Da jeg rejste fra Landet, foer jeg her forbi;

og Bærmen, siger Ordsproget, hænger længst i.
(spytter og stirrer mod Kysten)
Derinde, hvor det blaaner i Skar og Kløft, –
hvor Fjelddalen svartner, trang, som en Grøft, –
og under, langs med den aabne Fjord, –
der er det altsaa Menneskene boer.
(ser paa Kaptejnen)
De bygger spredt her i Landet.

KAPTEJNEN
Ja;
der er vidt imellem og langt ifra.

PEER GYNT
Er vi inde før Daggrø?

KAPTEJNEN
Saa ved Pass,
ifald ikke Natten blir altfor hvass.

PEER GYNT
Det tykkner i Vest.

KAPTEJNEN
Det gjør saa.

PEER GYNT
Stopp!
De kan huske mig paa, naar vi siden gjør opp, –
jeg er sindet, som man siger, at øve godt
imod Mandskabet –

KAPTEJNEN
Takker!

PEER GYNT
Det blir kun smaat.
Guld har jeg gravet, og mistet hvad jeg fandt; –
Fatum og jeg vi er rent paa Kant.
De ved, hvad jeg har ombord i Behold.
Det er Slumpen; – Resten foer Fanden i Vold.

KAPTEJNEN
Det er mer end nok till at skaffe Dem Vægt
mellem Folket hjemme.

PEER GYNT
Jeg har ingen Slægt.
Der er ingen, som venter den rige Styggen. –
Naa; saa slipper en ogsaa for Krus paa Bryggen!

KAPTEJNEN
Der har vi Vejret.

PEER GYNT

Ja, husk saa paa, -
er nogen af Folkene rigtig trængende,
saa ser jeg ikke saa nøje paa Pengene -

KAPTEJNEN

Det er vakkert. De flestes Kaar er smaa;
alle har de Kjærring og Unger hjemme.
Med Hyren alene falder det tyndt;
men kom de nu hjem med lidt extra Mynt,
blev der et Gjensyn, de sent vilde glemme.

PEER GYNT

Hvad for noget? Har de Kjærring og Unger?
Er de gifte?

KAPTEJNEN

Gifte? Ja, hele Flokken.
Men den, som er trangest stillet, er Kokken;
hos ham er tillhuse den svarte Hunger.

PEER GYNT

Gifte? Har hjemme nogen, som venter?
Som glædes, naar de kommer? Hvad?

KAPTEJNEN

Ja vel, - paa Fattigfolks Maade.

PEER GYNT

Og kommer de en Kveld, hvad saa?

KAPTEJNEN

Saa tænker jeg Kjærringen henter
lidt godt for en Gangs Skyld -

PEER GYNT

Og Lys i Pladen?

KAPTEJNEN

Kanhænde to; og en Dram till Maden.

PEER GYNT

Og saa sidder de lunt? Har Varme paa Gruen?
Har Ungerne om sig? Der er Staak i Stuen;
der er ingen, som hører den anden tillende, -
slig Glæde er der paa dem -?

KAPTEJNEN

Det kunde vel hænde.
Og derfor var det vakkert, De lovte før, -
at spede lidt till.

PEER GYNT slaar i Rælingen

Nej, om jeg gjør!
Tror De jeg er gal? Mener De jeg punger
ud till Fromme for andres Unger?
Jeg har surt nok slæbt for at tjene min Mynt!
Ingen venter paa gamle Peer Gynt.

KAPTEJNEN

Ja, ja; som De vil; Deres Penge er Deres.

PEER GYNT

Rigtig! De er mine og ingen fleres.
Oppgjør, saa fort De har Anker i Bunden!
Min Fragt fra Panama som Kahyttspassager.
Saa Brændevin till Folkene. Ikke mer.
Gier jeg mere, Kaptejn, kan De slaa mig paa Munden!

KAPTEJNEN

Jeg skylder Dem Kvittering og ikke Juling; -
men undskyld; nu faar vi Storm for Kuling.
Han gaar fremover Dækket. Det er blevet mørkt; der tændes Lys i
Kahytten. Sjøgangen tilltager. Skodde og tykke Skyer.

PEER GYNT

Holde en ustyrtelig Ungeflok hjemme; -
ligge som en Glæde i Sindene fremme; -
følges af andres Tanker paa Vej -!
Der er aldrig nogen, som tænker paa mig. -
Lys i Pladen? Det Lys skal slukkne.
Jeg vil finde paa noget -! Jeg vil drikke dem drukkne; -
ikke en af de Djævler skal gaa ædru iland.
Fulde skal de komme till Kjærring og Unger!
De skal bande; de skal slaa i Bordet saa det runger, -
skræmme dem, der venter, fra Vid og Forstand!
Kjærringen skal skringe og rømme af Huset, - -
1.utg: 192 trive Ungerne med! Hele Glæden i Gruset!
(Skibet krænger stærkt; han tumler og har Møje med at holde sig)
Naa, det var en ordentlig Overhaling.
Havet arbejder, som det havde Betaling; -
det er endnu sig selv her nord under Leden; -
Sjøen paatvers, lige vrang og vreden - -
(lytter)
Hvad er det for Skrig?

VAGTEN forud. Et Vrag i Læ!

KAPTEJNEN midtskibs, kommanderer
Roret hart Styrbord! Klods for Vinden!

STYRMANDEN

Er der Folk paa Vraget?

VAGTEN

Jeg skimter tre!

PEER GYNT

Fir Hækkjollen ned -

KAPTEJNEN

Den blev fyldt forinden. (gaar forover)

PEER GYNT

Hvem tænker paa sligt?
(till nogle af Mandskabet)
Er I Folk, saa frels!
Hvad Fanden, om I faar jer en fugtet Pels -

BAADSMANDEN

Det er ugjærligt i sligt et Hav.

PEER GYNT

De skrider igjen! Se, Vinden skræler -.
Kokk, tør du prøve? Fort! Jeg betaler -

KOKKEN

Nej, ikke om tyve Pundsterling De gav -

PEER GYNT

I Hunde! I Krystersjæle! Kan I glemme,
det er Folk, som har Kjærring og Unger hjemme?
Nu sidder de og venter -

BAADSMANDEN

Taalmod er sundt.

KAPTEJNEN
Bær af for Brottet!

STYRMANDEN
Vraget gik rundt.

PEER GYNT
Der blev stille med et -?

BAADSMANDEN
Var de gifte, som De tænker,
saa fik Verden rett nu tre nybagte Enker.
Uvejret voxer. Peer Gynt gaar agterover Dækket.

PEER GYNT
Der er ingen Tro mellem Menneskene mer, -
ingen Kristendom, slig, som skrevet og sagt er; -
lidet gjør de godt, og mindre de beer,
og har slett ingen Agt for de vældige Magter. -
I et Vejr, som inatt, er Vorherre farlig.
De Bæster skulde hytte sig, tænke, som sandt er,
det er vogsomt at lege med Elefanter; - -
og saa lægger de sig ud med ham aabenbarlig!
Jeg er skyldløs; paa Offerpynten
kan jeg bevise jeg stod med Mynten.
Men hvad har jeg for det? - Der gaar jo det Ord:
Samvittighedsfred er en dejlig Pude.
Aa ja, det holder Stikk paa den tørre Jord,
men duer s'gu ikke for en Snus ombord,
hvor en skikkelig Mand er blandt Pakket ude.
Tillsjøes faar en aldrig være sig selv;
en faar følge de andre fra Dækk till Hvælv;
skaar Hævnens Time for Baadsmand og Kokken,
saa stryger jeg sagtens i Vasken med Flokken; -
ens særlige Tarv sættes rent till Siden; -
man gjælder som en Pølse i Slagtetiden. -
Fejlen er den, jeg har været for from.
Og Utakk har jeg for hele Stasen.
Var jeg yngre, tror jeg, jeg sadled om,
og prøved en Stund at spille Basen.
Der er Tid endnu! Det skal spørges i Byggden
at Peer er kommen over Havet i Højden!
Gaarden vil jeg vinde med ondt eller godt; -
jeg vil bygge den om; den skal lyse som et Slott.
Men ingen faar Lov at komme ind i Stuen!
For Porten skal de staa og dreje paa Luven; -
tigge og tryggle, - det kan de frit;
men ingen faar en eneste Skilling af mit; - -
maatte jeg under Skjæbnens Piskeslag hyle,
saa findes vel de, jeg igjen kan prygle - -

DEN FREMMEDE PASSAGERER staar i Mørket ved Siden af Peer
Gynt og hilser venligt -Godaften!

PEER GYNT
Godaften! Hvad -? Hvem er De?

PASSAGEREN
Jeg er Deres Medpassager, till Tjeneste.

PEER GYNT
Ja saa? Jeg trode, jeg var den eneste.

PASSAGEREN
En fejl Formodning, som nu er forbi.

PEER GYNT
Men underligt nok, at først ikveld
jeg ser Dem -

PASSAGEREN
Jeg gaar ikke ud om Dagen.

PEER GYNT
De er kanske syg? De er hvid, som et Lagen -

PASSAGEREN
Nej, Takk, - jeg befunder mig inderlig vel.

PEER GYNT
Det stormer hvasst.

PASSAGEREN
Ja, velsignet, Mand!

PEER GYNT
Velsignet?

PASSAGEREN
Havet gaar højt, som Huse.
Ah, ens Tænder løber i Vand!
Tænk, hvilke Vrag det inatt vil knuse; -
og tænk, hvilke Lig, der vil drive iland!

PEER GYNT
Bevares vel!

PASSAGEREN
Har De set en kvalt, - en hængt, - eller drukket?

PEER GYNT
Nu blir det for galt -!

PASSAGEREN
Ligene ler. Men Latteren er tvungen;
og de fleste har gjerne bidt sig i Tungen.

PEER GYNT
Bliv mig fra Livet -!

PASSAGEREN
Et Spørgsmaal kun!
Hvis vi f. Ex. tørnede paa Grund
og sank i Mørket -

PEER GYNT
De tror, her er Fare?

PASSAGEREN
Jeg ved virkelig ikke hvad jeg skal svare.
Dog, sætt nu, jeg flyder og De gaar tillbunds -

PEER GYNT
Aa, Sludder -

PASSAGEREN
Det er en Mulighed kuns.
Men staar man i Graven med den ene Fod,
blir man blød, og deler ud milde Gaver -

PEER GYNT griber i Lommen
Ho, Penge!

PASSAGEREN
Nej; men er De saa god at skjænke mig Deres ærede Kadaver -?

PEER GYNT
Nu gaar det for vidt!

PASSAGEREN

Bare Liget, forstaar De!
Det er for min Videnskabs Skyld –

PEER GYNT

Nu gaar De!

PASSAGEREN

Men, kjære, betænk, – De har Fordel af Sagen!
Jeg skal faa Dem aabnet og lagt for Dagen.
Hvad jeg navnlig vil søge, er Sædet for Drømmene, –
og forresten gaa Dem kritisk efter i Sømmene –

PEER GYNT

Vig fra mig!

PASSAGEREN

Men, kjære, – en drukknet Kropp –!

PEER GYNT

Bespottelige Mand! De ægger Uvejret opp!
Er det ikke for galt! Vi har Storm og Regn,
en ustyrtelig Sjøgang og alskens Tegn
till noget, som kan gjøre os et Hode kortere; –
og saa ter De Dem saa det kommer desfortere!

PASSAGEREN

De er nok ikke oplagt till vidre Forhandling;
men Tiden bringer jo saa mangan Forvandling – –
(hilser venligt) Vi træffes naar De synker, om ikke før;
kanske De da er i bedre Humør. (gaar ind i Kahytten)

PEER GYNT

Uhyggelige Karle, disse Videnskabsmænd!
Sligt Fritænkervæsen –
(till Baadsmanden, som gaar forbi)
Et Ord, min Ven!
Passageren? Hvad er det for et Galehuslem?

BAADSMANDEN

Jeg ved ikke af, vi har andre end Dem.

PEER GYNT

Ikke andre? Nu blir det værre og værre.
(till Jungmanden, der kommer fra Kahytten)
Hvem gik i Kahyttsdøren?

JUNGMANDEN

Skibshunden, Herre! (gaar forbi)

VAGTEN raaber

Land klods forud!

PEER GYNT

Min Kuffert! Min Kasse!
Alt Godset paa Dækket!

BAADSMANDEN

Vi har andet at passe.

PEER GYNT

Det var Sludder, Kaptejn! Bare Løjer og Spas; –
det er ganske visst, jeg vil hjælpe Kokken –

KAPTEJNEN

Klyveren sprang!

STYRMANDEN

Og der strøg Fokken!

BAADSMANDEN skriger forud

Grundbrott for Bougen!

KAPTEJNEN

Hun gaar i Knas!

Skibet støder. Larm og Forvirring.

Under Land mellem Skjær og Brændinger. Skibet gaar under. I
Skodden skimtes Jollen med to Mænd. En Brottsjø fylder den;
den kantrer; et Skrig høres; derpaa alt stille en Stund. Lidt efter
kommer Baadhvælvets tillsyn.

Peer Gynt dukker opp nær ved Hvælv.

PEER GYNT

Hjælp! Baad fra Land! Hjælp! Jeg forgaar!

Frels, Herre Gud, – som skrevet staar!

(klamrer sig fast till Baadkjølen)

KOKKEN dukker opp paa den anden Side

Aa, Herre Gud, – for mine Smaa,

vær naadig! Lad mig Landet naa!

(holder sig i Kjølen)

PEER GYNT

Slipp!

KOKKEN

Slipp!

PEER GYNT

Jeg slaar!

KOKKEN

Jeg slaar igjen!

PEER GYNT

Jeg knuser dig med Spark og Spænd! Slipp Taget! Hvælv bær ej to!

KOKKEN

Det ved jeg. Vig!

PEER GYNT

Vig selv!

KOKKEN

Jo-jo!

De kjæmper; Kokken lamslaar sin ene Haand; han klynger sig fast
med den anden.

PEER GYNT

Den Næven væk!

KOKKEN

Aa, snille, – spar!

Husk paa de Smaa, jeg hjemme har!

PEER GYNT

Jeg trænger Livet mer end du, for jeg er ungeløs endnu.

KOKKEN

Slipp! De har levet; jeg er ung!

PEER GYNT

Fort; rapp dig; synk; – du blir saa tung.

KOKKEN

Vær naadig! Vig i Herrens Navn!

For Dem bær ingen Sorg og Savn –

(skriger og slipper)

Jeg drukkner –!

PEER GYNT griber i ham

I dit Nakkehaar
jeg holder; læs dit Fadervor!

KOKKEN
Jeg kan ej mindes –; alt blir svart – –

PEER GYNT
Det væsentligste i en Fart –!

KOKKEN
Giv os idag –!

PEER GYNT
Spring over, Kokk; hvad du har nødig, faar du nok.

KOKKEN
Giv os idag –
PEER GYNT
Den samme Sang!
Det mærkes, du var Kokk engang –
Taget glipper.
KOKKEN synkende
Giv os idag vort – (gaar under)

PEER GYNT
Amen, Gut! Du var og blev dig selv till Slut. –
(svinger sig opp paa Hvælvet)
Hvor der er Liv, der er der Haab –
DEN FREMMEDE PASSAGER griber i Baaden
Godmorgen!

PEER GYNT
Huj!

PASSAGEREN
Jeg hørte Raab; –
Det var dog morsomt jeg Dem fandt.
Nu? Kan De se, jeg spaade sandt?

PEER GYNT
Slipp! Slipp! Her er knappt Plads for en!

PASSAGEREN
Jeg svømmer med det venstre Ben.
Jeg flyder, faar jeg blot med Spidsen
af Fingren holde her i Ridsen.
Men Apropos om Liget –
PEER GYNT Ti!

PASSAGEREN
Med Resten er det rent forbi –

PEER GYNT
Hold Munden!

PASSAGEREN
Ganske som De vil.
Taushed.

PEER GYNT
Hvad godt?

PASSAGEREN
Jeg tier.

PEER GYNT
Satans Spil! – Hvad gjør De?

PASSAGEREN
Venter.

PEER GYNT river sig i Haaret
Jeg blir gal! –
Hvad er De?
PASSAGEREN nikker
Venlig!

PEER GYNT
Vidre! Tal!
PASSAGEREN
Hvad tror De? Ved De ingen anden,
som er mig lig?

PEER GYNT
Aa, jeg ved Fanden –!
PASSAGEREN sagte
Har han for Skikk at tænde Lygten
paa Livsens Nattvej gjennem Frygten?

PEER GYNT
Se, se! Naar Sagen grejdes ud,
saa er De vel et Lysets Bud?

PASSAGEREN
Ven, – har De en Gang blot hvert Halvaar
tillbunds fornummet Angstens Alvor?

PEER GYNT
Rædd blir man jo, naar Faren truer; –
men Deres Ord er satt paa Skruer –

PASSAGEREN
Ja, har De blot en Gang i Livet
havt Sejren, som i Angst er givet?
PEER GYNT ser paa ham
Kom De at aabne mig en Dør,
saa var det dumt De ej kom før.
Det ligner ingenting at vælge
sin Tid naar Havet vil en svælge.

PASSAGEREN
Var kanske Sejren mere trolig
i Deres Ovnskrog, lun og rolig?

PEER GYNT
Lad gaa; – men Deres Snakk var gjækkende.
Hvor kan De tro den virker vækkende?

PASSAGEREN
Hvor jeg er fra, der gjælder Smil
i Højde med pathetisk Stil.

PEER GYNT
Alt har sin Tid; for Tolder sømmeligt,
som skrevet staaer, for Bisp fordømmeligt.

PASSAGEREN
Den Sværm, som sov i Askens Urner,
gaar ej till Hverdags paa Kothurner.

PEER GYNT
Vig fra mig, Skræmsel! Pakk dig, Mand!
Jeg vil ej dø! Jeg maa iland!

PASSAGEREN
For den Sags Skyld vær uforsagt; –
man dør ej midt i femte Akt. (glider bort)

PEER GYNT
Der slap det ud af ham tillsidst; –
han var en traakig Moralist.

A

ARBEJDSSPØRGSMÅL

SAMMENLIGN MANUSKRIPTERNE: PEER GYNT 1867 OG PEER GYNT 2013

PEER GYNT 1867 S. 1,2,3 OG PEER GYNT 2013: S.153, 154, 155:

Peer Gynt vender som en ældre mand tilbage til Norge ombord på et skib. Skibet når den norske vestkyst i et voldsomt uvejr. Peer Gynt taler med kaptajnen om det dårlige vejr. Peer Gynt fortæller kaptajnen at han vil give besætningen drikkepenge, når de kommer i land. Peer Gynt bliver oplyst om, at især kokken og dennes familie er hårdt trængende.

> Prøv om du kan finde forskelle og ligheder?

PEER GYNT 1867 S. 4

Peer Gynt' skib møder et andet skib i havsnød. Ombord på vraget befinder der sig 3 mænd. Peer Gynt giver ordre til at man skal fire redningsjollen i vandet for at redde mændene. Det vil kaptajnen imidlertid ikke tillade, da det er umuligt i det dårlige vejr. Denne scene er udeladt i Peer Gynt 2013. Bemærk at kokken ikke vil påtage sig redningsarbejdet, selv om han fik tyve Pundsterling. (s. 4)

- > Hvordan reagerer Peer Gynt?
- > Hvordan harmonerer det med Peer Gynt' udtalelse i den lange monolog Peer Gynt 2013 s. 156 (Aldrig er der nogen – der tænker som jeg!)

EFTER AT DET FREMMEDE SKIB ER FORLIST OG ALLE 3 SØMÆND ER OMKOMMET HAR PEER GYNT EN LÆNGERE MONOLOG. PEER GYNT 1867 S. 5.

- > Hvad siger Peer Gynt om kristendommen, troen og samvittigheden?

DEN FREMMEDE PASSAGER, PASSAGEREN DUKKER OP.

"Til søs får en aldrig være sig selv"

"Men staar man i Graven med den ene Fod, bliver man blød, og deler ud milde Gaver-

- > Hvad menes med disse citater?
- > Hvem kan den fremmede passager være symbol på?

PEER GYNT 1867 S. 8 OG PEER GYNT 2013 S. 160. SKIBET FORLISER OG SYNKER.

- > Hvordan redder Peer Gynt sig i de to versioner?
- > Hvem er de to mænd i jollen? Peer Gynt 1867
- > Hvem er de fire mænd i gummibåden? Peer Gynt 2013
- > Hvad er forskellen på at klamre sig til kølen på en kærtret trøjolle og at være ombord på en gummibåd set fra et redningsmæssigt synspunkt?
- > Hvad betyder det for Peer Gynt' afvisning af kokken?
- > Hvilke argumenter bruger Peer Gynt og kokken for at overbevise om, at de hver især har fortjent at leve?

TIL SIDST MÅ KOKKEN GIVE OP. HAN SLIPPER JOLLEN OG DRUKNER.

- > Bemærk forskellen i de to udgaver?
- > Hvad er det, som Peer Gynt forlanger af kokken i Peer Gynt 1867?

DEN FREMMEDE PASSAGER DUKKER OP IGEN. PEER GYNT ER BANGE FOR AT DØ. HAN VED IKKE, HVEM DEN FREMMEDE PASSAGER ER.

- > Find i begge udgaver replikker, som viser Peer Gynt' angst.

DEN FREMMEDE PASSAGER SIGER:" FOR DEN SAGS SKYLD VÆR UFORSAGT;- MAN DØR EJ MIDT I FEMTE AKT." (GLIDER BORT)

- > Hvad synes du om den replik?

Henvisninger:

DR skoletjenesten 2004:

<http://www.skoletjenesten.dk/Grundskolen/~media/EducationOffers/DR%20SymfoniOrkester/Undervisningsmateriale/Peer%20Gynt.pdf>

Universitetet i Oslo

http://ibsen.uio.no/DRVIT_PG%7CPGht.xhtml

Den Store Danske

http://www.denstoredanske.dk/index.php?title=Kunst_og_kultur/Litteratur/Norsk_litteratur/F%C3%B8r_1914/Henrik_Ibsen

11.

PRAKTISK GUIDE TIL ODENSE TEATER

HVORNÅR SKAL JEG KOMME?

Sørg for at komme i god tid. Når klokken ringer, bedes du finde din plads. Forestillingen begynder præcist og dørene bliver lukket, når forestillingen går i gang for ikke at forstyrre publikum og skuespillere. Hvis du kommer for sent, kan du ikke regne med at komme ind.

HVOR SKAL JEG HÆNGE MIT OVERTØJ?

Tasker og overtøj skal hænges i garderoben. Garderoben er aflåst under forestillingen. Garderoben er på eget ansvar.

SKAL MAN OPFØRE SIG PÅ EN BESTEMT MÅDE I TEATRET?

Teater er en oplevelse, som du har sammen med mange andre mennesker. Undgå højlydt samtale og sluk for din mobil. Mobilen skal slukkes helt, da en tændt mobil kan forstyrre både de andre tilskuere samt skuespillerne på scenen.

Teater er et samspil mellem scene og publikum. Det foregår live lige foran dine øjne. Det er levende mennesker, der spiller for levende mennesker. Publikum er med til at skabe den rette stemning i rummet, så du må gerne klappe, grine eller græde, det bliver forestillingen kun bedre af.

Fotografering er ikke tilladt i salen.

MÅ JEG SPISE OG DRIKKE I TEATRET?

Madpakker kan spises i Sukkerkogeriets forhal eller i Billetkontorets foyer. Fjern selv affald. Madpakker og medbragte drikkevarer må ikke spises i salen eller i teatrets barområde.

arer i teatrets bar. Drikkevarer og chipsposer må ikke medbringes i salen. Slik må gerne medbringes (brug knitrefri poser). Når I forlader jeres pladser, skal I fjerne eventuelt affald og slå sædet op, så alle kan komme ud.

Det er levende mennesker, der spiller for levende mennesker.

FOR INFORMATION OG TILMELDING KONTAKT

kommunikationsmedarbejder Line Hede Simonsen / tlf. 63 13 92 53 / presse3@odenseteater.dk

SKOLEKONTAKT

Odense Teaters Skolekontakt består af lærerrepræsentanter for forskellige områder indenfor skoler og gymnasiale uddannelser. Skolekontakten vejleder Odense Teater i arbejdet med skoler, uddannelsesinstitutioner og unge i teatret.

HVAD KOSTER DET?

Billet: Odense Teaters særlige pris for skoler er 80 kr. pr. elev og gratis adgang for underviseren. Transport: Udover en egenbetaling på 15 kr. pr. elev kan du søge Odense Teater om dækning af 50 % af skolens transportudgifter. Send en mail til line@odenseteater.dk

MØD EN SKUESPILLER INDEN FORESTILLINGEN

Få en kort introduktion til stykket og det at gå i teatret ved én af de medvirkende i stykket før forestillingen.

Odense Teater bag kulisserne

Ca. 1,5 time før en forestilling går i gang møder skuespillerne ind på teatret. De skal nå at sminke sig, have kostumer på og finde fokus, så de kan være helt koncentrerede og klar, når forestillingen begynder.

Mens skuespillerne gør sig klar, sørger sceneteknikere, lyd- og lysfolk, forestillingsleder, sufflører, påklædere og frisører med mange flere for at alt er på plads og i orden.

Lige før forestillingen tjekker forestillingslederen, at alle er klar og giver signalet 'klar scene'. Og så går forestillingen i gang!

STJERNEARRANGEMENTER 2013/2014

Kom bag om Odense Teaters forestillinger og få en unik oplevelse. Mød skuespillere, scenografer og instruktører, og hør om deres tanker med forestillingen og få mulighed for at stille dine egne spørgsmål.

PEER GYNT

Store Scene / Torsdag 19. september kl. 17.00 - 18.00
Mød de tre skuespillere, der sammen spiller rollen som Peer Gynt, samt instruktør og ny teaterdirektør Jens August Wille. De vil blandt andet fortælle om arbejdet med forestillingen, og om moderniseringen af Ibsens klassiker.

ONKEL VANJA

Store Scene / Mandag 3. februar kl. 17.30 - 18.30
Mød skuespiller Anders Gjellerup Koch og instruktør Jacob Schjødt, og hør om arbejdet med en af teaterhistoriens helt store klassikere.

MANDEN UDEN FORTID

Sukkerkogeriet / Tirsdag 21. januar kl. 17.30 - 18.30
Mød instruktør Petrea Søe og scenograf Lisbeth Burian, der sammen har udtænkt teaterversionen af Aki Kaurismäkis film.

TJENER FOR TO HERRER

Store Scene / Mandag 26. maj kl. 17.30 - 18.30
Mød hovedrolleindehaver Peder Dahlgaard og instruktør Christoffer Berdal, og hør om arbejdet med denne vanvittige farce.

SKOLER ER VELKOMNE

Tilmelding på www.odenseteater.dk under menupunktet skoler.

Odense Teater

Jernbanegade 21 | 5100 Odense C | Billetkontor 66 12 00 52 | www.odenseteater.dk